

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (stora avdelningen)

den 26 april 2022 *

”Talan om ogiltigförklaring – Direktiv (EU) 2019/790 – Artikel 17.4 b och *c in fine* – Artikel 11 och artikel 17.2 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna – Yttrandefrihet och informationsfrihet – Skydd för immateriell egendom – Skyldigheter som åläggs onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll – Automatiserad förhandskontroll (filtrering) av innehåll som laddas upp på internet av användare”

I mål C-401/19,

angående en talan om ogiltigförklaring enligt artikel 263 FEUF, som väckts den 24 maj 2019

Republiken Polen, företrädd av B. Majczyna, M. Wiącek, J. Sawicka, samtliga i egenskap av ombud, biträdda av J. Barski, i egenskap av sakkunnig,

sökande,

mot

Europaparlamentet, företrätt av D. Warin, S. Alonso de León och W.D. Kuzmienko, samtliga i egenskap av ombud,

Europeiska unionens råd, företrätt av M. Alver, F. Florindo Gijón och D. Kornilaki, samtliga i egenskap av ombud,

svarande,

med stöd av

Konungariket Spanien, inledningsvis företrätt av S. Centeno Huerta och J. Rodríguez de la Rúa Puig, därefter av J. Rodríguez de la Rúa Puig, samtliga i egenskap av ombud,

Republiken Frankrike, företrädd av A.-L. Desjonquères och A. Daniel, båda i egenskap av ombud,

Republiken Portugal, inledningsvis företrädd av M.A. Capela de Carvalho Galaz Pimenta, P. Barros da Costa, P. Salvação Barreto och L. Inez Fernandes, därefter av M.A. Capela de Carvalho Galaz Pimenta, P. Barros da Costa och P. Salvação Barreto samtliga i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: polska.

Europeiska kommissionen, företrädd av F. Erlbacher, S.L. Kaléda, J. Samnadda och B. Sasinowska, samtliga i egenskap av ombud,

intervenienter,

meddelar

DOMSTOLEN (stora avdelningen)

sammansatt av ordföranden K. Lenaerts, avdelningsordförandena A. Arabadjiev, K. Jürimäe, C. Lycourgos, E. Regan och S. Rodin samt domarna M. Ilešič (referent), J.-C. Bonichot, M. Safjan, F. Biltgen och P.G. Xuereb,

generaladvokat: H. Saugmandsgaard Øe,

justitiesekreterare: handläggaren L. Carrasco Marco,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 10 november 2020,

och efter att den 15 juli 2021 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Republiken Polen har genom sin talan i första hand yrkat att domstolen ska ogiltigförklara led b och led c *in fine* i artikel 17.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/790 av den 17 april 2019 om upphovsrätt och närstående rättigheter på den digitala inre marknaden och om ändring av direktiven 96/9/EG och 2001/29/EG (EUT L 130, 2019, s. 92) och, i andra hand, för det fall domstolen skulle finna att dessa bestämmelser inte kan avskiljas från övriga bestämmelser i den artikeln utan att dess Väsentliga innehåll ändras , ogiltigförklara artikel 17 i direktiv 2019/790 i dess helhet.

Tillämpliga bestämmelser

Stadgan

- 2 Artikel 11.1 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan) har följande lydelse:
”Var och en har rätt till yttrandefrihet. Denna rätt innefattar åsiktsfrihet samt frihet att ta emot och sprida uppgifter och tankar utan offentlig myndighets inblandning och oberoende av territoriella gränser.”
- 3 I artikel 17.2 i stadgan föreskrivs att ”Immateriell egendom ska vara skyddad”.

4 I artikel 52.1 och 52.3 i stadgan föreskrivs följande:

”1. Varje begränsning i utövandet av de rättigheter och friheter som erkänns i [stadgan] ska vara föreskriven i lag och förenlig med det väsentliga innehållet i dessa rättigheter och friheter. Begränsningar får, med beaktande av proportionalitetsprincipen, endast göras om de är nödvändiga och faktiskt svarar mot mål av allmänt samhällsintresse som erkänns av unionen eller behovet av skydd för andra människors rättigheter och friheter.

...

3. I den mån [stadgan] omfattar rättigheter som motsvarar sådana som garanteras av europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna [Europakonventionen] ska de ha samma innebörd och räckvidd som i konventionen. Denna bestämmelse hindrar inte unionsrätten från att tillförsäkra ett mer långtgående skydd.”

5 Enligt artikel 53 i stadgan får ”ingen bestämmelse i denna stadga ... tolkas som att den inskränker eller inkräktar på de mänskliga rättigheter och grundläggande friheter som inom respektive tillämpningsområde erkänns i unionsrätten, internationell rätt och de internationella konventioner i vilka unionen eller samtliga medlemsstater är parter, särskilt [Europakonventionen], samt i medlemsstaternas författningar”.

Direktiv 2000/31/EG

6 I artikel 14.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden (”Direktiv om elektronisk handel”) (EGT L 178, 2000, s. 1) föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna skall se till att en tjänsteleverantör som levererar någon av informationssamhällets tjänster bestående av lagring av information som tillhandahållits av tjänstemottagaren inte skall vara ansvarig för information som lagrats på begäran av en tjänstemottagare av tjänsten, under förutsättning att

a) tjänsteleverantören inte hade kännedom om förekomsten av olaglig verksamhet eller olaglig information och, beträffande skadeståndsanspråk, inte var medveten om fakta eller omständigheter som gjort förekomsten av den olagliga verksamheten eller den olagliga informationen uppenbar,

eller

b) tjänsteleverantören så snart han fått sådan kännedom eller blivit medveten om detta handlat utan dröjsmål för att avlägsna informationen eller göra den oåtkomlig.”

Direktiv 2001/29/EG

- 7 I artikel 3.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29/EG av den 22 maj 2001 om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationsområdet (EGT L 167, 2001, s. 10), föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna skall ge upphovsmän en ensamrätt att tillåta eller förbjuda varje överföring till allmänheten av deras verk, på trådbunden eller trådlös väg, inbegripet att verken görs tillgängliga för allmänheten på ett sådant sätt att enskilda kan få tillgång till dessa verk från en plats och vid en tidpunkt som de själva väljer.”

Direktiv 2019/790

- 8 I skälen 2, 3, 61, 65, 66, 70 och 84 i direktiv 2019/790 anges följande:

”(2) De direktiv som har antagits inom området för upphovsrätt och närstående rättigheter bidrar till att den inre marknaden fungerar, ger rättsinnehavarna en hög skyddsnivå, underlättar klareringen av rättigheter och skapar en ram inom vilken verk och andra skyddade alster kan användas. Denna harmoniserade rättsliga ram bidrar till en väl fungerande inre marknad, och stimulerar innovation, kreativitet, investeringar och produktion av nytt innehåll, även i den digitala miljön, i syfte att undvika fragmentering av den inre marknaden. Det skydd som den rättsliga ramen ger bidrar också till unionens mål att respektera och främja kulturell mångfald samtidigt som det gemensamma europeiska kulturarvet framhävs. ...

(3) Den snabba tekniska utvecklingen fortsätter att förändra det sätt på vilket verk och andra skyddade alster skapas, produceras, distribueras och används. Nya affärsmodeller och nya aktörer fortsätter att växa fram. Relevant lagstiftning måste vara framtidssäkrad för att inte begränsa denna tekniska utveckling. De mål och principer som fastställs i unionens ram för upphovsrätten är fortsatt välgrundade. ... [P]å vissa områden [är det dock] nödvändigt att anpassa och komplettera unionens nuvarande upphovsrättsliga ram, samtidigt som att en hög skyddsnivå för upphovsrätt och närstående rättigheter bibehålls. ...

...

(61) De senaste åren har onlinemarknaden för innehåll blivit mer komplex. Onlinetjänster för delning av innehåll som ger tillgång till en stor mängd upphovsrättsskyddat innehåll som laddas upp av användarna har blivit viktiga källor för tillgång till innehåll online. Onlinetjänster är ett sätt att skapa bredare tillgång till kulturella och kreativa verk och erbjuder goda möjligheter för de kulturella och kreativa branscherna att utveckla nya affärsmodeller. Dessa tjänster möjliggör mångfald och gör innehåll lättillgängligt, men de skapar även utmaningar när upphovsrättsskyddat innehåll laddas upp utan föregående tillstånd av rättsinnehavarna. Rättslig oklarhet föreligger när det gäller huruvida sådana tjänsteleverantörer ägnar sig åt upphovsrättsligt relevanta handlingar och behöver inhämta tillstånd från rättsinnehavarna för det innehåll som laddats upp av användare som inte har de relevanta rättigheterna för det uppladdade innehållet, utan att det påverkar tillämpningen av de undantag och inskränkningar som föreskrivs i unionsrätten. Denna oklarhet påverkar rättsinnehavarnas förmåga att avgöra om och på vilka villkor deras verk och andra alster används samt deras möjligheter att få en lämplig ersättning för denna användning. Det är därför viktigt att främja utvecklingen av licensmarknaden mellan

rättsinnehavare och onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll. Sådana licensavtal bör säkerställa rättvisa villkor och rimlig jämvikt mellan båda parter. Rättsinnehavare bör få lämplig ersättning för användningen av deras verk eller andra alster. Eftersom avtalsfriheten dock inte bör påverkas av dessa bestämmelser bör rättsinnehavarna inte vara skyldiga att ge tillstånd eller ingå licensavtal.

...

- (65) När onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll är ansvariga för verksamhet som innebär överföring till eller tillgängliggörande för allmänheten, i enlighet med de villkor som fastställs i detta direktiv, bör artikel 14.1 i direktiv [2000/31] inte tillämpas på det ansvar som följer av fastställandet i det här direktivet om användning av skyddat innehåll av onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll. Det bör inte påverka tillämpningen av artikel 14.1 i [direktiv 2000/31] på dessa tjänsteleverantörer för syften som ligger utanför detta direktivs tillämpningsområde.
- (66) Med beaktande av att onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll ger tillgång till innehåll som inte laddas upp av leverantörerna själva utan av deras användare bör en särskild mekanism för ansvar fastställas i detta direktiv och tillämpas på fall då inget tillstånd har getts. ... Om tjänsteleverantörerna inte har något tillstånd bör de göra vad de kan, i enlighet med höga branschstandarder för god yrkessed, för att undvika att det via deras tjänster ges tillgång till otillåtna verk och andra alster, i enlighet med vad som angetts av berörda rättsinnehavare. I detta syfte bör rättsinnehavare förse tjänsteleverantörerna med relevant och nödvändig information som bland annat tar hänsyn till rättsinnehavarens storlek och vilken typ av verk eller andra alster det rör sig om. De åtgärder som vidtas av onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll i samarbete med rättsinnehavarna bör inte leda till att tillgång till icke-intrångsgörande innehåll hindras, inbegripet verk eller andra alster vars användning omfattas av ett licensavtal, eller ett undantag från, eller en inskränkning i, upphovsrätt och närstående rättigheter. Åtgärder som vidtas av dessa tjänsteleverantörer bör därför inte påverka användare som använder onlineleverantörernas delningstjänster för innehåll för att lagligt ladda upp och ta del av information via dessa tjänster.

Vidare bör skyldigheterna i detta direktiv inte leda till att medlemsstaterna föreskriver en allmän övervakningsskyldighet. Vid bedömning av huruvida en onlineleverantör av delningstjänster för innehåll har gjort vad den kunnat i enlighet med höga branschstandarder för god yrkessed bör hänsyn tas till huruvida tjänsteleverantören har vidtagit alla åtgärder som en samvetsgill operatör skulle ha vidtagit för att motverka att det på dess webbplats ges tillgång till otillåtna verk och andra alster, med beaktande av bästa praxis i branschen och ändamålsenligheten i de åtgärder som vidtagits i ljuset av alla relevanta faktorer och av den senaste utvecklingen, samt proportionalitetsprincipen. I samband med den bedömningen ska flera faktorer beaktas, till exempel tjänstens storlek, den ständiga utvecklingen – även möjliga framtida – med avseende på medel för att undvika tillgång till olika typer av innehåll samt vilka kostnader det innebär för tjänsterna. Olika medel för att undvika tillgång till otillåtet upphovsrättsskyddat innehåll kan vara lämpliga och proportionella beroende på typen av innehåll, och det kan därför inte uteslutas att tillgång till otillåtet innehåll i vissa fall bara kan undvikas genom en underrättelse från rättsinnehavarna. Alla åtgärder som tjänsteleverantörerna vidtar bör vara ändamålsenliga vad gäller det eftersträfvade målet men inte gå längre än vad som krävs för att uppnå målet att undvika och avbryta tillgång till otillåtna verk eller andra alster.

...

- (70) De åtgärder som vidtagits av onlineleverantörerna av delningstjänster för innehåll i samarbete med rättsinnehavarna bör inte påverka tillämpningen av undantag från, eller inskränkningar i, upphovsrätten, särskilt de som garanterar användarnas yttrandefrihet. Användarna bör ha rätt att ladda upp och tillgängliggöra innehåll som genereras av användare för de specifika syftena att utgöra citat, kritik, recensioner, karikatyrer, parodier eller pastischer. Detta är särskilt viktigt för att göra en avvägning mellan å ena sidan de grundläggande rättigheterna i [stadgan], särskilt yttrandefriheten och den konstnärliga friheten, och å andra sidan äganderätten, inbegripet immateriella rättigheter. Dessa undantag och inskränkningar bör därför göras obligatoriska i syfte att säkerställa att användarna ges enhetligt skydd i hela unionen. Det är viktigt att säkerställa att onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll har fungerande mekanismer för klagomål och prövning för att underlätta dessa typer av användning.

Onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll bör också införa ändamålsenliga mekanismer för snabb hantering av klagomål och prövning, så att användarna kan lämna in klagomål mot de åtgärder som vidtas mot deras uppladdningar, särskilt när de skulle kunna omfattas av ett undantag från, eller inskränkning i, upphovsrätten i samband med en uppladdning till vilken åtkomst har omöjliggjorts eller som har plockats bort. Alla klagomål som lämnas in genom dessa mekanismer bör behandlas utan otillbörligt dröjsmål, och bör vara föremål för mänsklig granskning. Om en rättsinnehavare begär att tjänsteleverantörerna ska vidta åtgärder mot användares uppladdningar, till exempel omöjliggöra åtkomsten eller plocka bort det uppladdade innehållet, bör rättsinnehavaren vederbörligen motivera sin begäran. ... Medlemsstaterna bör också säkerställa att användarna har tillgång till prövningsmekanismer för tvistlösning utom domstol. Sådana mekanismer bör möjliggöra opartisk tvistlösning. Användarna bör också ha möjlighet att vända sig till en domstol eller en annan relevant rättslig myndighet för att hävda sin rätt att utnyttja ett undantag från eller en inskränkning i upphovsrätt och närstående rättigheter.

...

- (84) Detta direktiv står i överensstämmelse med de grundläggande rättigheter och principer som erkänns särskilt i stadgan. Detta direktiv bör således tolkas och tillämpas i överensstämmelse med dessa rättigheter och principer.”

- 9 Artikel 1 i direktiv 2019/790 har rubriken ”Syfte och tillämpningsområde”. I artikel 1.1 föreskrivs att det i direktivet fastställs regler som syftar till ytterligare harmonisering av den unionsrätt som är tillämplig på upphovsrätt och närstående rättigheter inom ramen för den inre marknaden, med särskild hänsyn till digital och gränsöverskridande användning av skyddat innehåll. I direktivet fastställs också bestämmelser om undantag från, och inskränkningar i, upphovsrätt och närstående rättigheter, om underlättande av licensiering samt bestämmelser som syftar till att säkerställa en välfungerande marknad för utnyttjande av verk och andra alster. I artikel 1.2 anges att direktiv 2019/790 i princip inte påverkar befintliga bestämmelser i de direktiv som nu är i kraft på området, särskilt direktiven 2000/31 och 2001/29.
- 10 I artikel 2 led 6 första stycket definieras en ”onlineleverantör av delningstjänster för innehåll” som ”en leverantör av en av informationssamhällets tjänster som har som huvudsyfte eller ett av sina huvudsyften att lagra och ge allmänheten tillgång till en stor mängd upphovsrättsskyddade verk eller andra skyddade alster som laddats upp av dess användare, som leverantören ordnar och marknadsför i vinstsyfte”. Enligt andra stycket i den bestämmelsen innefattar detta begrepp inte

”leverantörer av tjänster som onlineencyklopedier utan vinstsyfte, fillagringsplatser för vetenskapligt och pedagogiskt material utan vinstsyfte, plattformar för utveckling och delning av programvara med öppen källkod, ..., näthandelsplatser, molntjänster för företag och andra molntjänster som ger användarna möjlighet att ladda upp innehåll för eget bruk”.

- 11 Artikel 17 i direktivet har rubriken ”Skyddat innehåll som används av onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll” och är den enda bestämmelsen i kapitel 2 med rubriken ”Viss användning av skyddat innehåll via onlinetjänster”, i avdelning IV i samma direktiv med rubriken ”Åtgärder för att uppnå en välfungerande marknad för upphovsrätt”. Artikel 17 har följande lydelse:

”1. Medlemsstaterna ska föreskriva att en onlineleverantör av delningstjänster för innehåll vid tillämpningen av detta direktiv vidtar en åtgärd som innebär en överföring till eller ett tillgängliggörande för allmänheten när den ger allmänheten tillgång till upphovsrättsskyddade verk eller andra skyddade alster som har laddats upp av användarna.

En onlineleverantör av delningstjänster för innehåll ska därför erhålla ett tillstånd av de rättsinnehavare som avses i artikel 3.1 och 3.2 i direktiv [2001/29], till exempel genom ingåendet av ett licensavtal, för att överföra verk eller andra alster till allmänheten eller göra dem tillgängliga för allmänheten.

2. När en onlineleverantör av delningstjänster för innehåll har erhållit ett tillstånd, inbegripet genom ett licensavtal, ska medlemsstaterna föreskriva att tillståndet även omfattar åtgärder som faller under tillämpningsområdet för artikel 3 i direktiv 2001/29/EG som vidtas av användarna av tjänsterna när de inte agerar i kommersiellt syfte eller när deras verksamhet inte genererar betydande intäkter.

3. När en onlineleverantör av delningstjänster för innehåll vidtar en åtgärd som innebär en överföring till eller ett tillgängliggörande för allmänheten, enligt de villkor som fastställs i detta direktiv, ska den ansvarsbegränsning som fastställs i artikel 14.1 i direktiv [2000/31] inte gälla för de omständigheter som omfattas av denna artikel.

Första stycket ska inte påverka den eventuella tillämpningen av artikel 14.1 i direktiv [2000/31] på dessa tjänsteleverantörer för syften som ligger utanför det här direktivets tillämpningsområde.

4. När det inte finns något tillstånd ska onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll ansvara för otillåten överföring av upphovsrättsskyddade verk och andra alster till allmänheten, inklusive tillgängliggörande för allmänheten, såvida inte tjänsteleverantörerna kan visa att de

- a) har gjort vad de har kunnat för att erhålla ett tillstånd, och
- b) i enlighet med höga branschstandarder för god yrkessed har gjort vad de har kunnat för att säkerställa att specifika verk och andra alster för vilka rättsinnehavarna har försett tjänsteleverantörerna med relevant och nödvändig information inte är tillgängliga, och under alla omständigheter
- c) efter att mottagit en tillräckligt välgrundad underrättelse från rättsinnehavarna har agerat snabbt för att omöjliggöra åtkomst till de underrättade verken och alstren eller avlägsna dem från sina webbplatser, och har gjort vad de har kunnat för att motverka framtida uppladdningar i enlighet med led b.

5. Vid fastställandet av om tjänsteleverantören har uppfyllt sina skyldigheter enligt punkt 4, och i ljuset av proportionalitetsprincipen, ska bland annat följande faktorer beaktas:

- a) Typen av tjänst, publiken och tjänstens omfattning samt vilken typ av verk eller andra alster som har laddats upp av användarna av tjänsten.
- b) Tillgången till lämpliga och effektiva medel och tjänsteleverantörernas kostnad för dem.

6. I fråga om nya onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll vars tjänster har varit tillgängliga för allmänheten i unionen i mindre än tre år och vars årsomsättning är lägre än 10 miljoner EUR beräknat i enlighet med kommissionens rekommendation [2003/361/EG av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag (EUT L 124, 2003, s. 36)], ska medlemsstaterna föreskriva att villkoren enligt det ansvarssystem som fastställs i punkt 4 begränsas till att de följer punkt 4 a och till att de efter att ha mottagit en tillräckligt välgrundad underrättelse från rättsinnehavarna agerar snabbt för att omöjliggöra åtkomst till eller avlägsna de underrättade verken eller andra alstren från sina webbplatser.

När dessa tjänsteleverantörer har ett månatligt genomsnitt på över 5 miljoner unika besökare, beräknat på grundval av föregående kalenderår, ska de också visa att de har gjort vad de har kunnat för att motverka ytterligare uppladdningar av de underrättade verken och andra alstren för vilka rättsinnehavarna har tillhandahållit relevant och nödvändig information.

7. Samarbetet mellan onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll och rättsinnehavare får inte leda till att det inte går att få tillgång till verk eller andra alster som laddats upp av användare och som inte gör intrång i upphovsrätt och närstående rättigheter, inbegripet när sådana verk eller andra alster omfattas av ett undantag eller en inskränkning.

Medlemsstaterna ska säkerställa att alla användare i varje medlemsstat kan förlita sig på följande befintliga undantag eller inskränkningar när de laddar upp och tillgängliggör innehåll som genererats av användare på onlinetjänster för delning av innehåll:

- a) citat, kritik, recensioner,
- b) användning i karikatyr-, parodi- eller pastischsyfte.

8. Tillämpningen av denna artikel ska inte leda till någon allmän övervakningsskyldighet.

Medlemsstaterna ska föreskriva att onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll förser rättsinnehavarna, på deras begäran, med adekvat information om hur deras metoder fungerar med avseende på det samarbete som avses i punkt 4 och, om licensavtal har ingåtts mellan tjänsteleverantörerna och rättsinnehavarna, information om användningen av innehåll som omfattas av avtalen.

9. Medlemsstaterna ska föreskriva att onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll inför en effektiv och snabb klagomåls- och avhjälpmekanism som är tillgänglig för användarna av deras tjänster i samband med tvister om omöjliggörandet av åtkomst till, eller avlägsnandet av, verk eller andra alster som de har laddat upp.

När rättsinnehavare begär att åtkomst till något av deras verk eller andra alster ska omöjliggöras eller att dessa verk och andra alster ska avlägsnas ska de vederbörligen motivera sin begäran.

Klagomål som lämnas in genom de mekanismer som föreskrivs i första stycket ska behandlas utan otillbörligt dröjsmål, och beslut att omöjliggöra åtkomst till eller avlägsna uppladdat innehåll ska vara föremål för mänsklig granskning. Medlemsstaterna ska också säkerställa att det finns prövningsmekanismer för tvistlösning utom domstol att tillgå för tvistlösning. Sådana mekanismer ska möjliggöra opartisk tvistlösning och de ska inte förvägra användaren dennes rättsliga skydd enligt nationell lagstiftning, utan att detta påverkar användarnas rätt att få tillgång till effektiva rättsmedel. Medlemsstaterna ska särskilt säkerställa att användarna har tillgång till domstol eller en annan relevant rättslig myndighet för att hävda sin rätt att utnyttja ett undantag från eller en inskränkning i upphovsrätten eller närstående rättigheter.

Detta direktiv ska inte på något sätt påverka legitim användning, såsom användning inom ramen för de undantag eller inskränkningar som föreskrivs i unionslagstiftningen, och det ska inte leda till identifiering av enskilda användare eller behandling av deras personuppgifter, utom i enlighet med [Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktiv om integritet och elektronisk kommunikation) (EGT L 201, 2002, s. 37)] och [Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (EUT L 119, 2016, s. 1 och rättelser i EUT L 127, 2018, s. 2 samt EUT L 74, 2021, s. 35)].

Onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll ska i sina villkor informera sina användare om att de kan använda verk och andra alster inom ramen för undantag från, eller inskränkningar i, upphovsrätt och närstående rättigheter som föreskrivs i unionsrätten.

10. I samarbete med medlemsstaterna ska kommissionen från och med den 6 juni 2019 anordna dialoger mellan berörda parter för att diskutera bästa praxis för samarbetet mellan onlineleverantörerna av delningstjänster för innehåll och rättsinnehavarna. Kommissionen ska i samråd med onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll, rättsinnehavare, användarorganisationer och andra relevanta berörda parter, och med beaktande av resultaten av dialogerna mellan berörda parter, utfärda riktlinjer för tillämpning av denna artikel, särskilt vad gäller det samarbete som avses i punkt 4. Under diskussionerna om bästa praxis ska särskild hänsyn bland annat tas till behovet av en avvägning mellan grundläggande rättigheter och användningen av undantag och inskränkningar. Vid genomförandet av dialogerna mellan berörda parter ska användarorganisationerna ha tillgång till adekvat information från onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll om hur deras metoder fungerar med avseende på punkt 4.”

Parternas yrkanden och målets handläggning i domstolen

12 Republiken Polen har yrkat att domstolen ska

- ogiltigförklara artikel 17.4 b och 17.4 c *in fine*, det vill säga såvitt avser formuleringen ”och har gjort vad de har kunnat för att motverka framtida uppladdningar i enlighet med led b i direktiv 2019/790”,
- i andra hand, för det fall domstolen skulle finna att bestämmelserna i den föregående strecksatsen inte kan skiljas från de övriga bestämmelserna i artikel 17 i direktivet utan att

ändra det väsentliga innehållet i regleringen i den artikeln, att artikel 17 i direktiv 2019/790 ska ogiltigförklaras i dess helhet,

– förplikta parlamentet och rådet att ersätta rättegångskostnaderna.

- 13 Parlamentet har yrkat att domstolen ska ogilla talan och förplikta Republiken Polen att ersätta rättegångskostnaderna.
- 14 Rådet har yrkat att domstolen ska avvisa förstahandsyrkandet eller ogilla talan i dess helhet samt förplikta Republiken Polen att ersätta rättegångskostnaderna.
- 15 Genom beslut av domstolens ordförande den 17 oktober 2019 tilläts Konungariket Spanien, Republiken Frankrike, Republiken Portugal och Europeiska kommissionen att intervensera till stöd för parlamentets och rådets yrkanden, i enlighet med artikel 131.2 i domstolens rättegångsregler.

Prövning av talan

Huruvida giltighetsfrågorna kan tas upp till prövning

- 16 Parlamentet och rådet har, med stöd av Republiken Frankrike och kommissionen, gjort gällande att förstahandsyrkandena inte kan tas upp till sakprövning, eftersom leden b och c *in fine* i artikel 17.4 i direktiv 2019/790 inte kan avskiljas från resten av nämnda artikel 17.
- 17 Domstolen erinrar om att en delvis ogiltigförklaring av en unionsrättsakt inte är möjlig annat än när de delar som begärs ogiltigförklarade kan avskiljas från övriga delar av rättsakten. Domstolen har flera gånger slagit fast att detta krav inte är uppfyllt när en ogiltigförklaring av delar en rättsakt skulle få till följd att rättsaktens väsentliga innehåll ändrades (dom av den 8 december 2020, Polen/parlamentet och rådet, C-626/18, EU:C:2020:1000, punkt 28 och där angiven rättspraxis).
- 18 För att avgöra huruvida delar av en unionsrättsakt är avskiljbara måste det göras en bedömning av rättsaktens räckvidd i syfte att pröva huruvida en ogiltigförklaring av de aktuella delarna skulle förändra rättsaktens andemening och väsentliga innehåll (dom av den 8 december 2020, Polen/parlamentet och rådet, C-626/18, EU:C:2020:1000, punkt 29 och där angiven rättspraxis).
- 19 Frågan huruvida en delvis ogiltigförklaring av en unionsrättsakt skulle förändra dess väsentliga innehåll utgör dessutom ett objektiva kriterium och inte något subjektivt kriterium kopplat till den politiska viljan hos den institution som antagit rättsakten (dom av den 8 december 2020, Polen/parlamentet och rådet, C-626/18, EU:C:2020:1000, punkt 30 och där angiven rättspraxis).
- 20 Såsom generaladvokaten påpekade i punkt 44 i sitt förslag till avgörande och såsom parlamentet och rådet, med stöd av Republiken Frankrike och kommissionen, har gjort gällande, införs det genom artikel 17 i direktiv 2019 en ny reglering av ansvaret för onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll, vars olika bestämmelser bildar en helhet och, såsom framgår av skälen 61 och 66 i direktivet, syftar till att åstadkomma en avvägning mellan de rättigheter och intressen som dessa leverantörer har, de intressen som användarna av deras tjänster har och de intressen som rättsinnehavarna har. En ogiltigförklaring av enbart led b och led c *in fine* i artikel 17.4 i direktivet skulle i synnerhet få till följd att denna reglering av onlineleverantörernas

ansvar skulle ersättas av en reglering som båda skulle vara väsentligt annorlunda och betydligt mer gynnsam för leverantörerna. En sådan delvis ogiltigförklaring skulle således följaktligen ändra det väsentliga innehållet i artikel 17.

- 21 Härav följer att led b och led c *in fine* i artikel 17.4 i direktiv 2019/790 inte kan avskiljas från övriga delar av artikel 17 och att förstahandsyrkandena om ogiltigförklaring av dessa bestämmelser följaktligen ska avvisas.
- 22 Det har däremot inte bestritts att artikel 17 i direktiv 2019/790, som återfinns i ett separat kapitel i avdelning IV i direktivet och som avser åtgärder som syftar till att uppnå en välfungerade marknad för upphovsrätt, kan avskiljas från resten av direktivet och att Republiken Polens andrahandsyrkande om ogiltigförklaring av artikel 17 i dess helhet följaktligen kan tas upp till prövning.

Prövning i sak

- 23 Till stöd för sina yrkanden har Republiken Polen åberopat en enda grund, nämligen en kränkning av rätten till yttrande- och informationsfrihet, vilken garanteras i artikel 11 i stadgan.
- 24 Denna grund bygger i huvudsak på argumentet att onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll enligt artikel 17.4 b och c *in fine* i direktiv 2019/790 måste vidta en förebyggande övervakning av allt innehåll som deras användare vill lägga ut på nätet för att de ska vara befriade från ansvar till följd av att allmänheten ges tillgång till upphovsrättsskyddade verk eller andra skyddade alster som laddats upp av användarna med intrång i upphovsrätten. För att kunna göra detta måste de använda it-verktyg som gör det möjligt att på förhand filtrera innehållet. Enligt Republiken Polen innebär de omtvistade bestämmelserna att onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll åläggs att vidta förebyggande övervakningsåtgärder, utan att det föreskrivs några garantier för att yttrandefriheten och informationsfriheten iakttas. Polen anser därför att bestämmelserna utgör en begränsning av utövandet av denna grundläggande rättighet som inte är förenlig med vare sig dess väsentliga innehåll eller med proportionalitetsprincipen.
- 25 Parlamentet och rådet har, med stöd av Konungariket Spanien, Republiken Frankrike och kommissionen, gjort gällande att överklagandet inte kan vinna bifall såvitt avser denna enda grund.

Den ansvarsreglering som införs genom artikel 17 i direktiv 2019/790

- 26 Domstolen erinrar inledningsvis om att innan artikel 17 i direktiv 2019/790 trädde i kraft reglerades frågan om det ansvar som onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll har till följd av att allmänheten ges tillgång till skyddat innehåll, vilket laddats upp på leverantörernas plattformar av användare med intrång i upphovsrätten, av artikel 3 i direktiv 2001/29 och artikel 14 i direktiv 2000/31.
- 27 Domstolen har slagit fast att artikel 3.1 i direktiv 2001/29 ska tolkas så, att operatören av en videodelningsplattform eller en plattform för fillagring och fildelning, på vilken användarna olagligen kan göra skyddat innehåll tillgängligt för allmänheten, inte ägnar sig åt ”överföring till allmänheten” av detta innehåll, i den mening som avses i denna bestämmelse, såvida denne inte, utöver att enbart göra plattformen tillgänglig för allmänheten, bidrar till att ge allmänheten tillgång till sådant innehåll på ett sätt som innebär intrång i upphovsrätten. Så är bland annat

fallet när operatören faktiskt känner till det olagliga tillgängliggörandet av skyddat innehåll på dess plattform och avstår från att skyndsamt radera detta innehåll eller blockera åtkomsten till detsamma, eller när nämnde operatör, trots att denne visste eller borde ha vetat att skyddat innehåll ofta olagligen görs tillgängligt för allmänheten via plattformen av plattformens användare, avstår från att genomföra lämpliga tekniska åtgärder som man kan förvänta sig av en normalt aktsam operatör i dennes situation för att på ett trovärdigt och effektivt sätt motverka intrång i upphovsrätten på denna plattform, eller deltar i urvalet av skyddat innehåll som olagligen görs tillgängligt för allmänheten, på sin plattform tillhandahåller verktyg som är specifikt avsedda för att underlätta olaglig delning av sådant innehåll eller medvetet främjar sådan delning, vilket tyder på att denne operatör valt en affärsmodell som uppmuntrar dem som använder dennes plattform att olagligen göra det skyddade innehållet tillgängligt för allmänheten på denna plattform (dom av den 22 juni 2021, YouTube och Cyando, C-682/18 och C-683/18, EU:C:2021:503, punkt 102).

- 28 Domstolen har vidare slagit fast att den verksamhet som bedrivs av operatören av en videodelningsplattform eller en plattform för fillagring och fildelning omfattas av tillämpningsområdet för artikel 14.1 i direktiv 2000/31, förutsatt att operatören inte spelar en aktiv roll som kan ge denne kännedom om eller kontroll över det innehåll som laddas upp på dennes plattform. För att en sådan operatör, i enlighet med artikel 14.1 a i direktivet, inte ska omfattas av det undantag från ansvar som föreskrivs i samma artikel, måste denne ha kännedom om konkreta olagliga handlingar som begåtts av användarna vad avser det skyddade innehåll som laddats upp på dess plattform (dom av den 22 juni 2021, YouTube och Cyando, C-682/18 och C-683/18, EU:C:2021:503, punkterna 117 och 118).
- 29 Såsom framgår av bland annat skälen 61 och 66 i direktiv 2019/790 har unionslagstiftaren emellertid ansett att det, med hänsyn till att onlinemarknaden för innehåll under de senaste åren blivit komplexare och att tjänster för delning av innehåll som ger tillgång till en stor mängd upphovsrättsskyddat innehåll blivit en viktig källa för tillgång till innehåll online, var nödvändigt att inrätta en specifik reglering av ansvaret för leverantörer av dessa tjänster för att främja utvecklingen av marknaden för licenser med rättvisa villkor mellan rättsinnehavare och leverantörerna.
- 30 Unionslagstiftaren har föreskrivit ett begränsat tillämpningsområde för denna specifika ansvarsreglering genom att i artikel 2 led 6 första stycket i direktiv 2019/790 definiera en onlineleverantör av delningstjänster för innehåll som en leverantör av en av informationssamhällets tjänster som har som huvudsyfte eller ett av sina huvudsyften att lagra och ge allmänheten tillgång till en stor mängd upphovsrättsskyddade verk eller andra skyddade alster som laddats upp av dess användare, som leverantören ordnar och marknadsför i vinstsyfte. Denna reglering omfattar således inte leverantörer av informationssamhällets tjänster som inte uppfyller ett eller flera av rekvisiten i denna bestämmelse. Sådana leverantörer fortsätter således att omfattas av det generella systemet för ansvar i artikel 14 i direktiv 2000/31 såsom leverantörer av en "värdtjänst" eller, i förekommande fall, av det system för ansvar som föreskrivs i artikel 3 i direktiv 2001/29, i enlighet med artikel 1.2 i direktiv 2019/790.
- 31 Unionslagstiftaren har dessutom dels, genom artikel 2 led 6 andra stycket i direktiv 2019/790, begränsat tillämpningsområdet för den nya ansvarsregleringen som införs genom det direktivet, dels, genom artikel 17.6 i direktivet, begränsat regleringens räckvidd på så sätt, att vissa nya leverantörer i princip är undantagna från tillämpningen av de bestämmelser i direktivet som är föremål för talan om ogiltigförklaring.

- 32 I artikel 17.1 i direktiv 2019/790 föreskrivs beträffande den nya ansvarsregleringen att en onlineleverantör av delningstjänster för innehåll vid tillämpningen av detta direktiv vidtar en åtgärd som innebär en överföring till eller ett tillgängliggörande för allmänheten när denne ger allmänheten tillgång till upphovsrättsskyddade verk eller andra skyddade alster som har laddats upp av användarna, och leverantören ska därför erhålla ett tillstånd av rättsinnehavarna, till exempel genom ingåendet av ett licensavtal.
- 33 Samtidigt gäller enligt artikel 17.3 i direktiv 2019/790 att onlineleverantörer av tjänster för delning av innehåll beträffande sådant handlande inte omfattas av den ansvarsbegränsning som fastställs i artikel 14.1 i direktiv 2000/31.
- 34 Genom artikel 17.4 i direktiv 2019/790 införs en särskild reglering av ansvaret för det fall det inte finns något tillstånd. I ett sådant fall kan onlineleverantörer av delningstjänster av innehåll endast befrias från ansvar för överföring och tillgängliggörande av innehåll som medför intrång i upphovsrätt om de kumulativa rekvisiterna i leden a–c i bestämmelsen är uppfyllda. Leverantörerna ska enligt dessa bestämmelser visa att:
- de har gjort vad de har kunnat för att erhålla ett tillstånd (led a), och
  - i enlighet med höga branschstandarder för god yrkessed har gjort vad de har kunnat för att säkerställa att specifika verk och andra alster för vilka rättsinnehavarna har försett tjänsteleverantörerna med relevant och nödvändig information inte är tillgängliga (led b), och under alla omständigheter
  - efter att mottagit en tillräckligt välgrundad underrättelse från rättsinnehavarna har agerat snabbt för att omöjliggöra åtkomst till de underrättade verken och alstren eller avlägsna dem från sina webbplatser, och har gjort vad de har kunnat för att motverka framtida uppladdningar i enlighet med led b (led c).
- 35 Den specifika ansvarsreglering som införts genom artikel 17.4 i direktiv 2019/790 preciseras och kompletteras i artikel 17.5–17.10 i direktivet.
- 36 I artikel 17.5 i direktiv 2019/790 räknas de faktorer upp som ska tas i beaktande för att fastställa om tjänsteleverantören, i ljuset av proportionalitetsprincipen, har uppfyllt sina skyldigheter enligt artikel 17.4.
- 37 I artikel 17.7 i direktiv 2019/790 preciseras att samarbetet mellan onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll och rättsinnehavare inte får leda till att det inte går att få tillgång till verk eller andra alster som laddats upp av användare och som inte gör intrång i upphovsrätt och närstående rättigheter, inbegripet när sådana verk eller andra alster omfattas av ett undantag eller en inskränkning. I den bestämmelsen görs en uppräknning av de undantag och inskränkningar som varje medlemsstat ska säkerställa att användarna kan förlita sig på. I artikel 17.8 i detta direktiv anges bland annat att tillämpningen av denna artikel inte ska leda till någon allmän övervakningsskyldighet. I artikel 17.9 i direktivet föreskrivs bland annat att det ska inrättas en effektiv och snabb klagomåls- och avhjälpningsmekanism för användarna, såsom prövningsmekanismer för tvistlösning utom domstol.
- 38 Enligt artikel 17.10 i direktiv 2019/790 ges kommissionen i uppdrag att, i samarbete med medlemsstaterna, anordna dialoger mellan berörda parter för att diskutera bästa praxis, varvid särskild hänsyn bland annat ska tas till behovet av en avvägning mellan grundläggande rättigheter

och användningen av undantag och inskränkningar och till utfärdandet – efter samråd med berörda parter – av riktlinjer för tillämpningen av bland annat det samarbete mellan onlineleverantörer av delningstjänster och rättsinnehavare som avses i artikel 17.4 i direktivet.

Huruvida den ansvarsreglering som införs i artikel 17 i direktiv 2019/790 medför en begränsning i utövandet av rätten till yttrande- och informationsfrihet

- 39 Republiken Polen har hävdad att artikel 17.4 b och c *in fine* i direktiv 2019/790 begränsar utövandet av den i artikel 11 i stadgan garanterade rätten till yttrande- och informationsfrihet för användarna av onlinetjänster för delning av innehåll, genom att leverantörerna av sådana tjänster åläggs en skyldighet att göra vad de kan för att dels säkerställa att specifika verk och andra alster för vilka rättsinnehavarna har försett tjänsteleverantörerna med relevant och nödvändig information inte är tillgängliga, dels motverka framtida uppladdningar av skyddat innehåll som varit föremål för en tillräckligt välgrundad underrättelse från rättsinnehavarna.
- 40 Enligt Republiken Polen är onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll nämligen tvungna att, innan innehållet sprids till allmänheten, kontrollera allt innehåll som deras användare laddar upp, för att uppfylla dessa skyldigheter och sålunda vara befriade från ansvar i enlighet med artikel 17.4 i direktiv 2019/790. Då andra praktiska lösningar saknas, skulle leverantörerna behöva använda automatiska filtreringsverktyg för detta ändamål.
- 41 En sådan förebyggande kontroll utgör emellertid ett synnerligen allvarligt ingrepp i rätten till yttrande- och informationsfrihet för användarna av onlinetjänster för delning av innehåll, eftersom en sådan kontroll dels innebär en risk för att lagligt innehåll blockeras, dels att frågan huruvida ett visst innehåll är lagligt och således att frågan huruvida innehållet ska blockeras avgörs automatiskt genom algoritmer, innan innehållet ens spritts.
- 42 Republiken Polen har dessutom gjort gällande att unionslagstiftaren inte kan avsäga sig ansvar för detta intrång i den rättighet som garanteras i artikel 11 i stadgan, eftersom detta är en oundviklig eller till och med förväntad följd av det ansvarsreglering som inrättats i artikel 17.4 i direktiv 2019/790.
- 43 Parlamentet och rådet har, med stöd av Konungariket Spanien, Republiken Frankrike och kommissionen, bestritt att ansvarsregleringen leder till en begränsning av rätten till yttrande- och informationsfrihet för användarna av onlinetjänster för delning av innehåll. De har gjort gällande att en eventuell begränsning av denna rättighet till följd av genomförandet av denna reglering i vart fall inte kan tillskrivas unionslagstiftaren.
- 44 Domstolen erinrar om att enligt artikel 11 i stadgan har var och en rätt till yttrandefrihet, vilket innefattar åsiktsfrihet samt frihet att ta emot och sprida uppgifter och tankar utan offentlig myndighets inblandning och oberoende av territoriella gränser. Såsom framgår av Förklaringarna avseende stadgan om de grundläggande rättigheterna (EUT C 303, 2007, s. 17) och i enlighet med artikel 52.3 i stadgan har de rättigheter som garanteras i artikel 11 i stadgan samma innebörd och räckvidd som de rättigheter som garanteras i artikel 10 i Europakonventionen.
- 45 Utbyte av information på internet via onlineplattformar för delning av innehåll omfattas av artikel 10 i Europakonventionen och artikel 11 i stadgan.

- 46 Enligt rättspraxis från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna garanterar artikel 10 i Europakonventionen yttrande- och informationsfriheten för envar och den friheten avser inte bara innehållet i informationen, utan även de kanaler genom vilka informationen sprids, vilket innebär att varje begränsning av dessa kanaler berör rätten att ta emot och sprida uppgifter. Europadomstolen har påpekat att internet i dag har blivit ett av de viktigaste sätten för enskilda att utöva sin yttrande- och informationsfrihet. På grund av sin tillgänglighet och sin kapacitet att lagra och sprida stora mängder data, bidrar webbplatser, och i synnerhet onlineplattformar för delning av innehåll, i stor utsträckning till att underlätta allmänhetens tillgång till nyheter och, mer generellt till att underlätta kommunikation av information, eftersom möjligheten för enskilda att yttra sig på nätet utgör ett hittills oöverträffat verktyg för utövandet av yttrandefriheten (se, för ett liknande resonemang, Europadomstolen, 1 december 2015, Cengiz m.fl. mot Turkiet, CE:ECHR:2015:1201JUD004822610, § 52, och Europadomstolen, 23 juni 2020, Vladimir Kharitonov mot Ryssland, CE:ECHR:2020:0623JUD001079514, § 33 och där angiven rättspraxis).
- 47 EU-domstolen har därför i sin tolkning av den ansvarsreglering som grundar sig på artikel 3 i direktiv 2001/29 och artikel 14 i direktiv 2000/31, vilken var den reglering som var tillämplig på onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll före ikraftträdandet av artikel 17 i direktiv 2019/790, understrukit vikten av att ta vederbörlig hänsyn till den särskilda betydelse som internet har för yttrande- och informationsfriheten, vilken garanteras i artikel 11 i stadgan, och således säkerställa att denna grundläggande rättighet iakttas i samband med genomförandet av regleringen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 22 juni 2021, YouTube och Cyando, C-682/18 och C-683/18, EU:C:2021:503, punkterna 64, 65 och 113).
- 48 För avgörandet av frågan huruvida den specifika ansvarsreglering som införs i artikel 17.4 i direktiv 2019/790 för onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll innebär en begränsning i utövandet av rätten till yttrande- och informationsfrihet för användarna av sådana delningstjänster konstaterar domstolen följande. Artikel 17.4 utgår från premisen att onlineleverantörerna av delningstjänster för innehåll inte nödvändigtvis har möjlighet att inhämta tillstånd för allt skyddat innehåll som användarna kan ladda upp på deras plattformar. Det står i detta sammanhang rättsinnehavarna fritt att bestämma om och under vilka förutsättningar deras skyddade verk och andra alster används. Såsom anges i skäl 61 i direktivet påverkar direktivet nämligen inte rättsinnehavarnas avtalsfrihet och de är därför inte skyldiga att lämna tillstånd eller bevilja licenser till onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll för användningen av deras verk.
- 49 Under dessa omständigheter måste onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll – för att förhindra att de hålls ansvariga när användare laddar upp olagligt innehåll på deras plattformar för vilket leverantörerna inte erhållit tillstånd från rättsinnehavarna – visa att de har gjort vad de har kunnat, i den mening som avses i artikel 17.4 a i direktiv 2019/790, för att erhålla tillstånd och att de uppfyller övriga rekvisit för ansvarsfrihet i artikel 17.4 b och c i direktivet.
- 50 Enligt dessa övriga rekvisit är skyldigheterna för leverantörer av onlinetjänster för innehåll inte begränsade till den skyldighet som anges i inledningen av artikel 17.4 c i direktiv 2019/790, vilken motsvarar vad som redan ålåg dem enligt artikel 14.1 b i direktiv 2000/31, nämligen att agera snabbt för att omöjliggöra åtkomst till de underrättade verken och alstren eller avlägsna dem från sina plattformar, efter att ha mottagit en tillräckligt välgrundad underrättelse från rättsinnehavarna (se, även, dom av den 22 juni 2021, YouTube och Cyando, C-682/18 och C-683/18, EU:C:2021:503, punkt 116).

- 51 Utöver denna skyldighet är tjänsteleverantörerna nämligen i enlighet med artikel 17.4 b i direktiv 2019/790 för det första skyldiga att – beträffande specifika verk och andra alster för vilka rättsinnehavarna har försett dem med relevant och nödvändig information – ”i enlighet med höga branschstandarder för god yrkessed [göra] vad de [kan] för att säkerställa att [detta innehåll] inte är [tillgängligt]”.
- 52 För det andra måste tjänsteleverantörerna i enlighet med artikel 17.4 *in fine* i direktiv 2019/790 – beträffande skyddat innehåll som efter att det gjorts tillgängligt för allmänheten varit föremål för en tillräckligt välgrundad underrättelse från rättsinnehavarna – ”[göra] vad de [kan] för att motverka framtida uppladdningar i enlighet med led b” i den bestämmelsen.
- 53 Det framgår således av lydelsen och systematiken i artikel 17.4 b och c i direktiv 2019/790 att för att omfattas av ansvarsfrihet och med förbehåll för undantaget för nya onlineleverantörer, i den mening som avses i artikel 17.6 i direktivet, så är onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll skyldiga att inte endast agera snabbt för att få konkreta fall av upphovsrättsintrång att upphöra på sina plattformar, efter det att intrång skett och de mottagit en tillräckligt välgrundad underrättelse från rättsinnehavarna. Onlineleverantörerna måste dessutom, efter det att de har mottagit en sådan underrättelse eller när rättsinnehavarna försett dem med relevant och nödvändig information innan ett upphovsrättsintrång äger rum, ”i enlighet med höga branschstandarder för god yrkessed [göra] vad de [kan]” för att förhindra att sådana intrång inte inträffar eller inte upprepas. Dessa skyldigheter innebär således de facto, såsom Republiken Polen har hävdad, att tjänsteleverantörerna åläggs en skyldighet att göra en förhandskontroll av det innehåll som användarna vill ladda upp på deras plattformar, under förutsättning att de har erhållit sådan information eller sådana underrättelser från rättsinnehavarna som föreskrivs i artikel 17.4 b och c.
- 54 Såsom generaladvokaten påpekade i punkterna 57–69 i sitt förslag till avgörande måste onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll inom de gränser som anges i artikel 17.5 i direktiv 2019/790 – beroende på antalet filer som laddas upp och typen av skyddat alster – använda sig av automatiserade verktyg för igenkänning och filtrering av innehåll. Varken svarandeinstitutionerna eller intervenienterna kunde under förhandlingen vid domstolen ange några möjliga alternativ till dessa verktyg.
- 55 En sådan förhandskontroll och förhandsfiltrering av innehåll kan dock innebära en begränsning av ett betydande sätt att sprida innehåll på internet och således utgöra en begränsning av den rättighet som garanteras i artikel 11 i stadgan.
- 56 I motsats till vad svarandeinstitutionerna har gjort gällande kan denna begränsning tillskrivas unionslagstiftaren, eftersom den är den direkta följderna av den specifika ansvarsreglering som inrättats för onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll i artikel 17.4 i direktiv 2019/790.
- 57 I artikel 17.5 i direktivet hänvisas dessutom uttryckligen till de ”skyldigheter” som tjänsteleverantörerna har ”enligt punkt 4” i direktivet. I den artikeln anges de faktorer som ska beaktas för att avgöra huruvida en leverantör, i ljuset av proportionalitetsprincipen, har ”uppfyllt” dessa skyldigheter.
- 58 Domstolen finner således att den specifika ansvarsreglering som inrättats i artikel 17.4 i direktiv 2019/790 för onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll medför en begränsning i utövandet av den i artikel 11 i stadgan garanterade rätten till yttrande- och informationsfrihet för användarna av delningstjänster.

Huruvida den begränsning i utövandet av rätten till yttrande- och informationsfrihet som följer av den ansvarsreglering som införs i artikel 17 i direktiv 2019/790 är motiverad

- 59 Republiken Polen har gjort gällande att den begränsning i utövandet av denna grundläggande rättighet för användare av onlinedelningstjänster som följer av den ansvarsreglering som införs i artikel 17 i direktiv 2019/790 inte uppfyller de krav som uppställs i artikel 52.1 i stadgan.
- 60 Enligt Republiken Polen innehåller nämligen inte artikel 17 några garantier som gör det möjligt att säkerställa att det inte sker någon kränkning av det väsentliga innehållet i nämnda grundläggande rättighet och att proportionalitetsprincipen iakttas vid genomförandet av de skyldigheter som föreskrivs i artikel 17.4 b och c *in fine* i direktiv 2019/790. I synnerhet föreskrivs det inte någon klar och tydlig regel i dessa bestämmelser om hur onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll ska uppfylla dessa skyldigheter, vilket ger dem "carte blanche" att införa system för förhandskontroll och förhandsfiltrering som kränker rätten till yttrandefrihet och informationsfrihet för användarna av tjänsterna. Enligt Republiken Polen gör inte heller artikel 17.7–17.9 i direktivet det möjligt att förhindra att även lagligt innehåll kommer att blockeras automatiskt i samband med genomförandet av dessa skyldigheter eller åtminstone kommer att avsevärt fördröjas, vilket innebär att innehållet förlorar intresse och informationsvärde före spridningen.
- 61 Republiken Polen anser att unionslagstiftaren, genom att anta den ansvarsreglering som införs i artikel 17 i direktivet, har rubbat den skäliga avvägningen mellan skyddet för rättsinnehavarna och skyddet för användarna av onlinetjänster för delning av innehåll, i synnerhet som ändamålen med ansvarsregleringen i stor utsträckning kunde ha uppnåtts genom de övriga rekvisiten i artikel 17.4.
- 62 Parlamentet och rådet har, med stöd av Konungariket Spanien, Republiken Frankrike och kommissionen, bestritt Republiken Polens argument och bland annat gjort gällande att artikel 17 i direktiv 2019/790 innehåller ett fullständigt system med garantier som värnar yttrande- och informationsfriheten för användarna av onlinetjänster för delning av innehåll och en skälig avvägning mellan de rättigheter och intressen som är i fråga.
- 63 Enligt artikel 52.1 i stadgan ska varje begränsning i utövandet av de rättigheter och friheter som erkänns i stadgan vara föreskriven i lag och förenlig med det väsentliga innehållet i dessa rättigheter och friheter. Begränsningar får, med beaktande av proportionalitetsprincipen, endast göras om de är nödvändiga och faktiskt svarar mot mål av allmänt samhällsintresse som erkänns av unionen eller behovet av skydd för andra människors rättigheter och friheter.
- 64 Domstolen har funnit att kravet på att samtliga begränsningar i utövandet av grundläggande rättigheter ska vara föreskrivna i lag, innebär att den rättsakt som gör ingreppet i rättigheterna möjligt själv måste definiera räckvidden av begränsningen i utövandet av den aktuella rättigheten (se, för ett liknande resonemang, dom av den 16 juli 2020, Facebook Ireland och Schrems, C-311/18, EU:C:2020:559, punkt 175 och där angiven rättspraxis).
- 65 Beträffande iakttagandet av proportionalitetsprincipen, innebär denna princip bland annat att de begränsningar i fri- och rättigheter som är stadfästa i stadgan genom unionsrättsakter inte får gå utöver vad som är ändamålsenligt och nödvändigt för att uppnå de legitima mål som eftersträvas eller för att tillgodose behovet av skydd för andra människors fri- och rättigheter, och att när det finns flera ändamålsenliga åtgärder att välja mellan ska den åtgärd väljas som är minst ingripande, och de vållade olägenheterna får inte vara orimliga i förhållande till de eftersträlvade målen (se, för

ett liknande resonemang, dom av den 13 mars 2019, Polen/parlamentet och rådet, C-128/17, EU:C:2019:194, punkt 94 och där angiven rättspraxis och dom av den 17 december 2020, Centraal Israëlitisch Consistorie van België m.fl., C-336/19, EU:C:2020:1031, punkt 64 och där angiven rättspraxis).

- 66 När flera grundläggande rättigheter och principer som följer av fördragen är aktuella måste bedömningen av om proportionalitetsprincipen iakttas bygga på en nödvändig sammanjämkning av kraven på skydd för de olika rättigheter och principer som är i fråga samt en skälig avvägning mellan dem (se, för ett liknande resonemang, dom av den 17 december 2020, Centraal Israëlitisch Consistorie van België m.fl., C-226/19, EU:C:2020:1031, punkt 65 och där angiven rättspraxis).
- 67 För att uppfylla kravet på proportionalitet måste den lagstiftning som innebär ett ingrepp i grundläggande rättigheter dessutom föreskriva klara och tydliga bestämmelser som reglerar räckvidden och tillämpningen av den aktuella åtgärden och som föreskriver minimikrav, så att de personer vilkas utövande av dessa rättigheter begränsas har tillräckliga garantier för att effektivt kunna skyddas mot riskerna för missbruk. I lagstiftningen måste det i synnerhet anges under vilka omständigheter och under vilka förutsättningar som en sådan åtgärd får vidtas för att sålunda säkerställa att ingreppet begränsas till vad som strängt nödvändigt. Nödvändigheten av sådana garantier är av än större betydelse när ingreppet följer av en automatiserad process (se, för ett liknande resonemang, dom av den 16 juli 2020, Facebook Ireland och Schrems, C-311/18, EU:C:2020:559, punkt 176 och där angiven rättspraxis).
- 68 Beträffande en sådan begränsning i utövandet av rätten till yttrande- och informationsfrihet som den som är aktuell i förevarande mål, följer det av Europadomstolens praxis att artikel 10 i Europakonventionen visserligen inte i sig förbjuder samtliga förhandsbegränsningar av en spridningskanal, men att sådana begränsningar innebär en så stor fara för iakttagandet av denna grundläggande rättighet att de måste omgärdas av ett synnerligen strängt regelverk (Europadomstolen, 18 december 2012, Ahmet Yildirim mot Turkiet, CE:ECHR:2012:1218JUD000311110, § 47 och 64 och där angiven rättspraxis).
- 69 Det är mot bakgrund av dessa överväganden som EU-domstolen ska pröva huruvida den begränsning i utövandet av den i artikel 11 i stadgan stadfästa rätten till yttrande- och informationsfrihet för användare av onlinedelningstjänster, vilken följer av den ansvarsreglering som inrättas för tjänsteleverantörerna i artikel 17.4 i direktiv 2019/790 uppfyller kraven i artikel 52.1 i stadgan. Vid denna prövning ska inte bara artikel 17.4 beaktas separat, utan även de bestämmelser som preciserar och kompletterar denna reglering, i synnerhet artikel 17.7–17.10 i direktivet. Det ska dessutom tas hänsyn till det legitima mål som eftersträvas med införandet av denna reglering, nämligen att skydda personer som är innehavare av upphovsrätter och närstående rättigheter, vilka utgör immateriell egendom enligt artikel 17.2 i stadgan.
- 70 Det ska i detta sammanhang erinras om att enligt en allmän tolkningsprincip ska en unionsrättsakt, så långt det är möjligt, tolkas på ett sätt som inte påverkar dess giltighet och i överensstämmelse med primärrätten i dess helhet, särskilt bestämmelserna i stadgan. När lydelsen i en bestämmelse i unionens sekundärrätt kan tolkas på mer än ett sätt, ska företrädare således ges åt den tolkning som medför att bestämmelsen överensstämmer med primärrätten snarare än åt den tolkning som leder till att bestämmelsen anses vara oförenlig med primärrätten (dom av den 14 maj 2019, M m.fl. (Återkallande av flyktingstatus), C-391/16, C-77/17 och C-78/17, EU:C:2019:403, punkt 77 och där angiven rättspraxis).

- 71 Den aktuella prövningen i förhållande till kraven enligt artikel 52.1 i stadgan avser dessutom den specifika regleringen av ansvaret för onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll i artikel 17.4 i direktiv 2019/790. Den föregriper inte framtida prövningar av de bestämmelser som antagits av medlemsstaterna för att införliva direktivet eller av åtgärder som tjänsteleverantörerna bestämmer sig för att vidta för att följa regleringen.
- 72 Med avseende på den aktuella prövningen konstaterar domstolen att begränsningen i utövandet av yttrande- och informationsfriheten för användarna av onlinetjänster för delning av innehåll är föreskriven i lag, eftersom den följer av de skyldigheter som åläggs leverantörerna av sådana tjänster genom en bestämmelse i en unionsrättsakt, nämligen artikel 17.4 b och c *in fine* i direktiv 2019/790, såsom angetts i punkt i 53 ovan.
- 73 I den bestämmelsen anges visserligen inte vilka konkreta åtgärder som tjänsteleverantörerna ska vidta för att säkerställa att det specifikt skyddade innehåll inte är tillgängligt, beträffande vilket rättsinnehavarna har lämnat relevant och nödvändig information, eller för att motverka att skyddat innehåll som varit föremål för en tillräckligt välgrundad underrättelse från rättsinnehavarna laddas upp i framtiden. Enligt denna bestämmelse åläggs tjänsteleverantörerna endast att "göra vad de kan" i enlighet med "höga branschstandarder för god yrkessed". Enligt de förklaringar som lämnats av parlamentet och rådet är bestämmelsen utformad så, att den säkerställer att de skyldigheter som åläggs kan anpassas till de omständigheter som kännetecknar de enskilda situationerna hos olika onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll och till utvecklingen av branschpraxis och teknik.
- 74 Enligt Europadomstolens praxis utgör emellertid kravet att varje begränsning i utövandet av en grundläggande rättighet ska vara föreskriven i lag inte hinder mot att den lagstiftning genom vilken begränsningen införs har en lydelse som är tillräckligt öppen för att möjliggöra en anpassning till förändrade omständigheter (se, för ett liknande resonemang, Europadomstolen, 16 juni 2015, Delfi AS mot Estland, CE:ECHR:2015:0616JUD006456909, § 121 och där angiven rättspraxis).
- 75 När det är fråga om åläggande av en skyldighet för leverantörer av internettjänster att vidta åtgärder för att värna skyddet för upphovsrätten i samband med användningen av deras tjänster kan det, beroende på omständigheterna, till och med visa sig nödvändigt att låta tjänsteleverantörerna själva bestämma vilka konkreta åtgärder de ska vidta för att uppnå det eftersträvade resultatet, vilket innebär att de kan välja att vidta de åtgärder som är bäst anpassade till deras resurser och kapacitet och som är förenliga med andra skyldigheter och utmaningar som de har att beakta i sin verksamhet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 27 mars 2014, UPC Telekabel Wien, C-314/12, EU:C:2014:192, punkt 52). Detta tillvägagångssätt är nödvändigt för att respektera tjänsteleverantörernas i artikel 16 i stadgan garanterade näringsfrihet och den skäliga avvägningen mellan denna frihet och den i artikel 11 i stadgan stadfästa rätten till yttrande- och informationsfrihet samt innehavarnas rätt till immateriell egendom, vilken är skyddad i artikel 17.2 i stadgan.
- 76 För det andra konstaterar domstolen att i enlighet med artikel 52.1 i stadgan respekterar begränsningen i utövandet av yttrande- och informationsfriheten för användarna av onlinetjänster för delning av innehåll det väsentliga innehållet i den i artikel 11 i stadgan garanterade rätten till yttrande- och informationsfrihet.

- 77 Det ska i detta hänseende påpekas att det i artikel 17.7 första stycket i direktiv 2019/790 uttryckligen anges att "samarbetet mellan onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll och rättsinnehavare får inte leda till att det inte går att få tillgång till verk eller andra alster som laddats upp av användare och som inte gör intrång i upphovsrätt och närstående rättigheter, inbegripet när sådana verk eller andra alster omfattas av ett undantag eller en inskränkning" i dessa rättigheter.
- 78 Lydelsen i artikel 17.7 första stycket är entydig och, i motsats till artikel 17.4 b och c *in fine* i direktiv 2019/790, inskränker sig inte den artikeln till att kräva att onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll ska göra "vad de kan", utan föreskriver ett bestämt resultat som ska uppnås.
- 79 I artikel 17.9 tredje stycket i direktiv 2019/790 understryks dessutom att direktivet "inte på något sätt [ska] påverka legitim användning, såsom användning inom ramen för de undantag eller inskränkningar som föreskrivs i unionslagstiftningen".
- 80 Det framgår således tydligt av artikel 17.7 och 17.9 i direktiv 2019/790 samt av skälen 66 och 70 i samma direktiv att unionslagstiftaren för att skydda den i artikel 11 i stadgan stadfästa yttrande- och informationsfriheten för användarna av onlinetjänster för delning av innehåll och den skäligen avvägningen mellan de rättigheter och intressen som är aktuella, har föreskrivit att genomförandet av de skyldigheter som leverantörerna av sådana tjänster åläggs i artikel 17.4 b och c *in fine* i direktivet i synnerhet inte får påverka det väsentliga innehållet i denna grundläggande rättighet för de användare som på leverantörernas plattformar delar innehåll som inte gör intrång i upphovsrätt och närstående rättigheter.
- 81 Direktiv 2019/790 återspeglar i detta avseende för övrigt domstolens praxis, enligt vilken åtgärder som vidtas av sådana leverantörer som de som är aktuella i målet måste respektera internetanvändarnas yttrande- och informationsfrihet och bland annat vara välriktade för att möjliggöra ett effektivt skydd av upphovsrätten, utan att de användare som nyttjar dessa leverantörers tjänster på ett tillåtet sätt påverkas (se, för ett liknande resonemang, dom av den 27 mars 2014, UPC Telekabel Wien, C-314/12, EU:C:2014:192, punkterna 55 och 56).
- 82 För det tredje konstaterar domstolen, beträffande proportionalitetskontrollen enligt artikel 52.1 i stadgan, att den begränsning i utövandet av rätten till yttrande- och informationsfrihet för användarna av onlinetjänster för delning av innehåll som avses i punkt 69 ovan, tillgodoser behovet av skydd för andra människors rättigheter och friheter, i den mening som avses i artikel 52.1 i stadgan – i förevarande fall behovet av att skydda den rätt till immateriell egendom som garanteras i artikel 17.2 i stadgan. Denna begränsning följer nämligen av de skyldigheter som onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll åläggs i artikel 17 i direktiv 2019/790. Såsom framgår av skälen 2, 3 och 61 i direktiv 2019/790 syftar dessa skyldigheter till att säkerställa skyddet för upphovsrätten för att bidra till uppnåendet av en välfungerande och rättvis marknad för upphovsrätt. När det gäller onlinetjänster för delning av innehåll är det dock nödvändigt att skyddet för upphovsrätten, i viss utsträckning, åtföljs av en begränsning i utövandet av användarnas rätt till yttrandefrihet och informationsfrihet.
- 83 Ansvarsregleringen i artikel 17.4 i direktiv 2019/790 är inte endast lämplig, utan också nödvändig för att tillgodose behovet av att skydda immateriella rättigheter. Republiken Polen har föreslagit en alternativ reglering enligt vilken endast de skyldigheter som föreskrivs i artikel 17.4 och i inledningen av artikel 17.4 c skulle åläggas onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll.

Denna reglering skulle visserligen utgöra en mindre ingripande åtgärd i utövandet av rätten till yttrande- och informationsfrihet, men den skulle inte vara lika effektiv för att skydda immateriella rättigheter som den reglering som valts av unionslagstiftaren.

- 84 Domstolen finner slutligen att de skyldigheter som onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll åläggs i artikel 17.4 i direktiv 2019/790 inte på ett oproportionerligt sätt begränsar rätten till yttrande- och informationsfrihet för användarna av dessa tjänster.
- 85 Såsom generaladvokaten påpekade i punkterna 164, 165 och 191–193 i sitt förslag till avgörande, framgår det av artikel 17.7 och 17.9 i direktiv 2019/790 samt skälen 66 och 70 i direktivet, att unionslagstiftaren – för att bland annat förebygga de risker som användningen av automatiserade igenkännings- och filtreringsverktyg medför för användarnas rätt till yttrande- och informationsfrihet – har lagt fast en klar och tydlig gräns, i den mening som avses i den rättspraxis som det hänvisas till i punkt 67 ovan, för de åtgärder som kan tas eller krävas för att genomföra skyldigheterna enligt artikel 17.4 b och c *in fine* i direktiv 2019/790, genom att i synnerhet inte tillåta åtgärder som i samband med uppladdningen filtrerar och blockerar lagligt innehåll.
- 86 Det ska i detta sammanhang erinras om att domstolen redan har funnit att ett filtreringssystem som riskerar att inte göra en tillräckligt tydlig åtskillnad mellan lagligt och olagligt innehåll, med följden att införandet av systemet kan leda till blockering av meddelanden med lagligt innehåll, skulle vara oförenligt med rätten till yttrande- och informationsfrihet som garanteras i artikel 11 i stadgan och det skulle inte upprätthålla en skälig avvägning mellan denna rättighet och skyddet för immateriell egendom. Domstolen har i detta avseende understrukit att svaret på frågan huruvida en överföring är laglig även beror på tillämpningen av lagstadgade undantag från upphovsrätten som skiljer sig åt från en medlemsstat till en annan. Det är dessutom möjligt att vissa verk inte är skyddade av upphovsrätt i vissa medlemsstater, eller att de berörda upphovsrättsmännen har lagt ut dem på internet för gratis användning (se, för ett liknande resonemang, dom av den 16 februari 2012, SABAM, C-360/10, EU:C:2012:85, punkterna 50 och 51 där angiven rättspraxis).
- 87 Beträffande de undantag från och inskränkningar av upphovsrätten som innebär rättigheter till förmån för användarna av skyddade verk eller andra alster och som syftar till att säkerställa en skälig avvägning mellan användarnas grundläggande rättigheter och rättsinnehavarens grundläggande rättigheter (se, för ett liknande resonemang, dom av den 29 juli 2019, Funke Medien NRW, C-469/17, EU:C:2019:623, punkt 70 och där angiven rättspraxis), konstaterar domstolen att enligt artikel 17.7 andra stycket i direktiv 2019/790 åläggs medlemsstaterna att se till att det ska vara tillåtet för användare i varje medlemsstat att ladda upp och tillgängliggöra innehåll som genererats av dem för de specifika ändamålen citat, kritik, recensioner, karikatyr, parodi eller pastisch. Såsom framgår av skäl 70 i direktivet ansåg unionslagstiftaren nämligen att med hänsyn till deras särskilda betydelse för yttrandefriheten och den konstnärliga friheten och följaktligen för ovannämnda skäliga avvägning, så måste dessa undantag och inskränkningar, vilka var frivilliga enligt artikel 5 i direktiv 2001/29, göras obligatoriska i syfte att säkerställa att användarna ges enhetligt skydd i hela unionen.
- 88 I syfte att uppnå samma målsättning att garantera användarnas rättigheter är onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll dessutom enligt artikel 17.9 fjärde stycket i direktiv 2019/790 skyldiga att i sina villkor informera sina användare om att de kan använda verk och andra alster inom ramen för undantag från, eller inskränkningar i, upphovsrätt och närstående rättigheter som föreskrivs i unionsrätten.

- 89 Vidare skyddas utövandet av rätten till yttrande- och informationsfrihet för de användare som på ett lagligt sätt använder sig av dessa tjänster av den omständigheten att tjänsteleverantörerna endast ådrar sig ansvar enligt artikel 17.4 b och c *in fine* i direktiv 2019/790 för att säkerställa att visst innehåll inte är tillgängligt, under förutsättning att berörda rättsinnehavarna har lämnat dem relevant och nödvändig information om detta innehåll. Mottagandet av information som otvivelaktigt är av detta slag utgör nämligen ett nödvändigt villkor för att kunna konstatera att tjänsteleverantörerna är ansvariga i detta avseende och de kommer därför inte att göra det aktuella innehållet otillgängligt om sådan information inte föreligger.
- 90 I artikel 17.8 i direktiv 2019/790 anges, i likhet med artikel 15.1 i direktiv 2000/31, att tillämpningen av nämnda artikel 17 inte ska leda till någon allmän övervakningsskyldighet. Detta utgör en ytterligare garanti för att yttrande- och informationsfriheten för användarna av onlinetjänster för delning av innehåll iakttas. Denna precisering innebär nämligen att tjänsteleverantörerna inte är skyldiga att förhindra uppladdning och tillgängliggörande för allmänheten av innehåll, vilket kräver att leverantörerna gör en fristående bedömning mot bakgrund av information som lämnats av rättsinnehavare samt eventuella undantag från och inskränkningar i upphovsrätten för att kunna konstatera att innehållet är olagligt (se, analogt, dom av den 3 oktober 2019, Glawischnig-Piesczek, C-18/18, EU:C:2019:821, punkterna 41–46).
- 91 I synnerhet är det, såsom lyfts fram i skäl 66 i direktiv 2019/790, inte uteslutet att tillgängligheten av otillåtet upphovsrättsskyddat innehåll i vissa fall endast kan förhindras efter underrättelse från rättsinnehavarna. Domstolen har beträffande en sådan underrättelse konstaterat att den måste innehålla tillräckliga uppgifter för att onlineleverantören av delningstjänster för innehåll ska kunna förvissa sig, utan någon ingående juridisk bedömning, om att överföringen av det aktuella innehållet är olaglig och att ett eventuellt avlägsnande av detta innehåll är förenligt med yttrandefriheten (dom av den 22 juni 2021, YouTube och Cyando, C-682/18 och C-683/18, EU:C:2021:503, punkt 116).
- 92 Det ska i detta sammanhang erinras om att även om skyddet för immateriell egendom visserligen är stadfäst i artikel 17.2 i stadgan, framgår det dock varken av den bestämmelsen eller av domstolens praxis, att denna rättighet är absolut och således ska garanteras ett undantagslöst skydd (dom av den 29 juli 2019, Funke Medien NRW, C-469/17, EU:C:2019:623, punkt 72 och där angiven rättspraxis).
- 93 Vidare införs det genom artikel 17.9 första och andra styckena i direktiv 2019/790 flera processuella garantier, utöver dem som föreskrivs i artikel 17.7 och 17.8, vilka skyddar yttrande- och informationsfriheten för användarna av onlinetjänster för delning av innehåll i de fall där tjänsteleverantörerna, trots garantierna i de sistnämnda bestämmelserna, blockerar lagligt innehåll av misstag eller utan grund.
- 94 Det framgår således av artikel 17.9 första och andra styckena samt av skäl 70 i direktiv 2019/790 att unionslagstiftaren har ansett att det är viktigt att se till att onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll inför effektiva och snabba klagomåls- och avhjälpningsmekanismer för att underlätta laglig användning av verk eller andra skyddade alster, i synnerhet sådan användning som omfattas av undantag från eller inskränkningar i upphovsrätten som rör skyddet för yttrandefriheten eller den konstnärliga friheten. Enligt dessa bestämmelser ska användarna kunna lämna in ett klagomål om de anser att åtkomst till innehåll som de har laddat upp felaktigt har blockerats eller att innehåll som de har laddat upp felaktigt har avlägsnats. Klagomål ska behandlas utan otillbörligt dröjsmål och vara föremål för mänsklig granskning. Om en rättsinnehavare begär att

tjänsteleverantörerna ska vidta åtgärder mot användares uppladdningar, till exempel omöjliggöra åtkomsten eller plocka bort det uppladdade innehållet, ska rättsinnehavaren vederbörligen motivera sin begäran.

- 95 Enligt dessa bestämmelser ska medlemsstaterna dessutom säkerställa att användarna har tillgång till såväl prövningsmekanismer för tvistlösning utom domstol, vilka möjliggör opartisk tvistlösning, som tillgång till effektiva rättsmedel. Användarna ska särskilt ha tillgång till domstol eller en annan relevant rättslig myndighet för att hävda sin rätt att utnyttja ett undantag från eller en inskränkning i upphovsrätten eller närstående rättigheter.
- 96 Artikel 17.10 i direktiv 2019/790 kompletterar det system med garantier som föreskrivs i artikel 17.7–17.9 i direktivet genom att kommissionen enligt den bestämmelsen ska anordna dialoger mellan berörda parter för att diskutera bästa praxis för samarbetet mellan onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll och rättsinnehavare och, i samråd med berörda parter (inbegripet användarorganisationer) samt med beaktande av resultaten av dialogerna, utfärda riktlinjer för tillämpning av artikel 17 i direktivet, särskilt vad gäller det samarbete som avses i artikel 17.4.
- 97 I artikel 17.10 i direktiv 2019/790 understryks uttryckligen att det under diskussionerna om bästa praxis ska tas särskild hänsyn till bland annat behovet av en avvägning mellan grundläggande rättigheter och användningen av undantag och inskränkningar. Vid genomförandet av dialogerna mellan berörda parter ska användarorganisationerna ha tillgång till adekvat information från onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll om hur deras metoder fungerar med avseende på artikel 17.4 i direktivet.
- 98 Det framgår av domstolens slutsatser i punkterna 72–97 ovan att i motsats till vad Republiken Polen har hävdat, har unionslagstiftaren omgärdat den skyldighet för onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll som följer av den specifika ansvarsreglering som införs i artikel 17.4 i stadgan, i synnerhet villkoren för ansvarsfrihet enligt artikel 17.4 b och c *in fine*, och som innebär att leverantörerna – innan innehåll sprids till allmänheten – ska kontrollera det innehåll som användare vill ladda upp på deras plattformar, med ändamålsenliga garantier för att säkerställa att användarnas i artikel 11 i stadgan garanterade rätt till yttrande- och informationsfrihet respekteras i enlighet med artikel 52.1 i stadgan och för att säkerställa den skäligen avvägningen mellan denna rättighet och den i artikel 17.2 i stadgan skyddade rätten till immateriell egendom.
- 99 Det ankommer på medlemsstaterna att vid införlivandet av artikel 17 i direktiv 2019/790 med sin nationella rätt se till att de utgår från en tolkning av den bestämmelsen som gör det möjligt att säkerställa en skälig avvägning mellan de olika grundläggande rättigheter som skyddas i stadgan. Det ankommer därefter på myndigheter och domstolar i medlemsstaterna att i samband med genomförandet av införlivandeåtgärderna av den bestämmelsen inte bara tolka sin nationella lagstiftning på ett sätt som står i överensstämmelse med direktiven, utan även se till att de inte tolkar den på ett sätt som strider mot dessa grundläggande rättigheter eller allmänna principer i unionsrätten, såsom proportionalitetsprincipen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 29 januari 2008, *Promusicae*, C-275/06, EU:C:2008:54, punkt 68).
- 100 Mot bakgrund av det anförda kan talan inte vinna bifall såvitt avser den enda grund som Republiken Polen har åberopat till stöd för sin talan. Talan ska således ogillas.

Rättegångskostnader

- 101 Enligt artikel 138.1 i rättegångsreglerna ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Parlamentet och rådet har yrkat att Republiken Polen ska förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom Republiken Polen har tappat målet, ska parlamentets och rådets yrkande bifallas.
- 102 I enlighet med artikel 140.1 i rättegångsreglerna ska Konungariket Spanien, Republiken Frankrike, Republiken Portugal och kommissionen bära sina rättegångskostnader.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (stora avdelningen) följande:

- 1) Talan ogillas.**
- 2) Republiken Polen ska ersätta rättegångskostnaderna.**
- 3) Konungariket Spanien, Republiken Frankrike, Republiken Portugal och Europeiska kommissionen ska bära sina rättegångskostnader.**

Underskrifter